NOVEMBER 2018 / NR 243

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

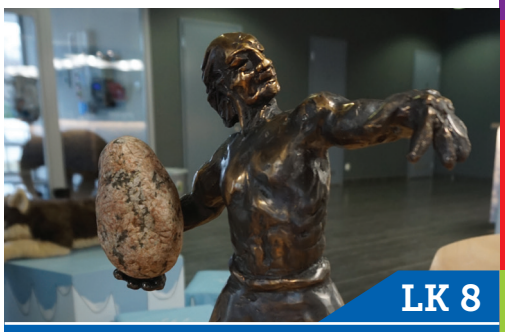
LK 9

Tiigripäev Jääaja Keskuses

LK 4-6

Tartu valla keskkonna-, ehituse-, ja planeerimise osakond

LK 8

Kalevipoeg kivi viskamas

LK 14

Jõgeva ja Tartumaa Osaluskohvik

LK 15

Rebaste ristimine Lähte Ühisgümnaasiumis

Tiigripäev Jääaja Keskuses

27. oktoobril toimus Jääaja Keskuses heategevuslik tiigripäev. Üritusega koguti raha Tallinna Loomaaeda plaanitava Tiigrioru ehitamiseks. Eesmärk on aidata amuuri tiigrile Pootsman rajada uus kodu, et parandada tema elutingimusi ja anda võimalus tiigriperel kasvamiseks.

Kalender 2019

Iga usin Kuukirja lugeja on teadlik, et kui asusin septembris oma esimest numbit toimetama, tekksi mul mõte teha Tartu valla kalender aastaks 2019.

Olen oma mõttele saanud valla poolse toetuse ja see kalender tõesti tuleb! Tegu on pilootprojektiga, varem pole sellist asja Tartu vald teinud.

Kui hoiad novembri Kuukirja käes, on kalender läinud juba trükki. Piltide valik oli väga raske väljakutse, kus üritasin lähtuda sellest, et saaks esindatud võimalikult paljud autorid ja asukohad meie imeliselt looduskaunis vallas. Ootan elanike pilte ka edaspidi, sest kui kalender on populaarne tuleb ta ka järgmisel aastal!

Täpsem info kuidas endale kalender saada ilmub detsembri lehes. Kalendri valmimise tähtaeg on umbes samal ajal. Tasub jälgida ka infot Facebookis Tartu Valla Kuukirja lehel.

Katrin Sisask, Kuukirja toimetaja

Lugejakiri

Aare Lõhmussaar

Tere, Tartu Vallavalitsus !

Olen pensionär ja elan juba üheksandat aastat Tartu vallas Vahi alevikus. Mis mind ajendas arvuti taha istuma ja teile kirjutama? Eks ikka juba teist kuud ilmunud nägus, kvaliteetsel paberil ja väga andekalt kujundatud valla KUUKIRI. Kuna ise olen teadliku elu jooksul harrastanud fotograafiat ja filmindust, siis ei saa jätta kiitmata kuukirja suuri ja kvaliteetseid pilte.

Üsna avalikult ja põhjalikult saab uuest kuukirjast lugeda vallavalitsuse plaanidest ja vallavolikogu vastuvõetud otsustest. Rõõm on, et peale viimaseid kohalikke valimise hakkasid vallas puhuma värsked tuuled, mille tulemusena on muutusi märgata ka meie alevikus. Lastele rajati kaasaegne mänguväljak koos sportliku atribuutikaga. Seal saavad lapsed arendada füüsilisi võimeid, millest tänapäeva noortel on suur puudus. Haljastustöödest mänguväljaku ümber võttis agaralt osa ka naeratava näoga uus vallavanem.

Teen igapäevaselt pikki jalutuskäike aleviku kergteedel. Selle aasta sügis tundus olema väga leherohke. Vist sellepärast, et valitsesid väga ilusad ilmad. Suvel korjan jalutamise ajal erinevaid põllulilli ja nüüd sügisel kaunivärvilisi puulehti. Viin need tuppa ja naudin ilu. Saadan koos kirjaga lehtede ilust ühe koondpildi.

Väljaandja: **Tartu Vallavalitsus ja Volikogu**
Toimetaja: **Katrin Sisask**
Tel. 5627 0280
e-mail kuukiri@tartuvald.ee
Küljendus: Katrin Sisask, Ekes OÜ
Trükk: AS Ecoprint

Tartu Valla Kuukiri ilmub tasuta.
Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:
tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri
Või ajakirjana issuust:
issuu.com/tartuvallakuukiri

- Kui sul on õnnestunud jäädvustada ilus foto Tartu vallas, saada see toimetusele! Valime koos mõned välja ja avaldame lehes! Pilte kasutatakse ka Tartu valla kalendri koostamisel.
- Kutsun üles kõiki valla elanikke teavitama toimetust, kui Kuukiri sinu postkasti ei jõua.
- Toimetus ootab vihjeid ettevõtlikest inimestest ja nende ettevõtmistest, et nendest üks tore lugu kirjutada!
- Järgmises Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootan **4. detsembrini**. Kui sul on soov saata midagi hiljem, palun anna teada ja broneerin lehes koha.
- Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis: Tartu Valla Kuukiri

Tartu Vallavalitsus
Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartu maakond, **tel.** 733 7750, **e-post** tartuvald@tartuvald.ee
Lahtiolekuaeg: E-R 08.00-16.00
Vastuvõtuajad: T 8-12 ja 13-16, **R** 8-12

Tabivere teenuskeskus
Tuuliku 11, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127, Tartu maakond, **tel.** 776 6940, **e-post** tabivere@tartuvald.ee
Lahtiolekuaeg: E-R 09.00-17.00 (lõuna 13.00-14.00)
Vastuvõtuajad: Vallasekretäri abi **Endla Suvi** vastuvõtt iga **kuu 1 ja 3 N Maarja- Magdaleenas** 10.00-12.30.
Sotsiaaltöötaja **Triin Vaino** vastuvõtt iga **kuu 1 ja 3 N Maarja-Magdaleenas** 10.00-12.30 ja **Tabiveres T** 09.00-13.00 ja 14.00-17.00, **R** 09.00-13.00

Laeva teenuskeskus
Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartu maakond, **tel.** 730 1791, 5302 6608, 505 7340, **e-post** laeva@tartuvald.ee
Lahtiolekuaeg: E-N 08.00-17.00, **R** 08.00-15.00 (lõuna 12.00-12.30)
Vastuvõtuajad: sotsiaaltöötaja- ja lastekaitsespetsialist **Katrin Metsamarti** vastuvõtt **Laevas T** 08.00-12.00 ja 13.00-17.00, **R** 08.00-12.00

Piirissaare teenuskeskus
Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartu maakond, **tel.** 742 3633, 5328 5199, **e-post** vald@piirissaare.ee
Vastuvõtuajad: T 08.00-12.00 ja 13.00-16.00.
Muudel aegadel etteregistreerimisel või kokkuleppel

Kokkuvõte vallavolikogu istungist 25.10.2018

Kokkuvõtte istungist tegi Katrin Sisask

Vallavolikogu istung toimus 25.10.2018 Kõrvekülas. Istungist võttis osa 21 volikogu liiget, puudus 4 (Valentina Aman, Arvi Lossmann, Mart Toots ja Helin Veetõusme). Istungit juhatas volikogu esimees Üllar Loks. Käsitlemisele tuli 10 päevapunkti.

1. Mario ja Savimäe maaüksuse detailplaneeringu koostamise lõpetamine ja Tartu Vallavolikogu 22.05.2013 otsuse nr 21 kehtetuks tunnistamine

21 volikogu liikme poolthäälega võeti otsus vastu.

2. Tartu Vallavalitsuse 1.09.2004 korraldusega nr 331 kehtestatud Kõrveküla aleviku Kasetuka kinnistu detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine Kooli tn 16 maaüksuse osas

21 volikogu liikme poolthäälega võeti otsus vastu.

3. Kobratu külas asuva Jõeääre maaüksuse (KÜ tunnus 79402:003:0227) osaala detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kinnitamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise mittealgatamine

21 volikogu liikme poolthäälega võeti otsus vastu.

4. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

21 volikogu liikme poolthäälega võeti määrus vastu.

5. Tartu valla raamatukogude kasutamise eeskiri

21 volikogu liikme poolthäälega võeti määrus vastu.

6. Tartu Vallavolikogu 24.09.2014 otsuse nr 29 „Tartu valla raamatukogude kasutamise eeskiri" kehtetuks tunnistamine

21 volikogu liikme poolthäälega võeti otsus vastu.

7. Tartu vallavara eeskiri

Vallavara eeskirja lugemine otsustati katkestada 21 volikogu liikme poolthäälega ning seda plaanitakse jätkata järgmisel istungil.

8. Piirissaare Vallavolikogu 05.08.2001 otsuse nr 92 kehtetuks tunnistamine

Volikogu ei menetlenud otsuse eelnõud, kuna uut vallavara eeskirja ei kehtestatud.

9. Tartu Vallavalitsuse hallatava asutuse tegevuse lõpetamine (Tabivere vallavara)

15 volikogu liiget on poolt, 4 vastu ja 1 erapooletu, et tegevuse lõpetamise tähtaeg on 30.11.2018.

Võeti vastu otsus „Tartu Vallavalitsuse hallatava asutuse tegevuse lõpetamine "17 poolt-, 3 vastu- ja 1 erapooletu häälega.

10. Informatsioon. Kohapeal algatatud küsimused. Vaba arutelu

- Korraldatud jäätmeveo hinnatõus. Volikogu komisjonid teevad ettepaneku, et vallavalitsus ei lõpetaks lepingut Ragn-Sellsiga ja alustaks hinnaläbirääkimisi.

- Geoloogilise uuringuloa taotlus

- Kodanikualgatuse projekt „Kalevipoeg kivi viskamas". Vald korraldab elanike seas küsitluse, et teha kindlaks, kas elanikud soovivad oma piirkonda sellist kuju.

- Teehoiukava. Novembrikuu volikogu istungil tuleb arutlusele teehoiukava heakskiitmine.

- Lumetõrje. Eelmiste aastate lumelükkajatega on lepingute pikendamise kokkulepped tehtud ja hanget valmistatakse ette.

- Lumetõrje info kodanikule. Info pannakse üles kodulehele.

- Volikogu ettepanek pidada 28. Lähte Jõuluturniir Vahur Prooveli mälestuseks.

- Erminurme tee 2/4/6 kinnistu võõrandamise lepingu täitmine

*Volikogu istung on reaalajas jälgitav **VOLISe keskkonnas**.*
Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis:
tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalis
Järgmine volikogu istung toimub 22.11.2018.

Detailplaneeringute info

Egle Nõmmoja, vallaarhitekt

Tartu Vallavalitsus algatas 11.10.2018 korraldusega nr 797 Vasula alevikus asuva Tamme tn 7 maaüksuse (KÜ tunnus 79401:001:0600) detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärk on kaaluda Tamme tn 7 maaüksuse jagamist elamumaa sihtotstarbega kruntideks ning kruntidele ehitusõiguse määramist üksikelamute ja abihoonete projekteerimiseks ning ehitamiseks. Vastavalt üldplaneeringule tuleb kavandada minimaalselt 10% planeeringuala pindalast sotsiaalmaaks (üldkasutatav ala). Lisaks antakse lahendus planeeringuala haljastusele, heakorrale, juurdepääsuteedele, parkimiskorraldusele ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ca 5 ha.

Tartu valla üldplaneeringu kohaselt asub Tamme tn 7 maaüksus elamumaa juhtfunktsiooniga alal. Elamumaa juhtfunktsiooni all mõistetakse ühepere- ja ridaelamu ning paariselamu maad kompaktse hoonestusega aladel. Alale võib planeerida elamuid teenindavaid ehitisi, sh teid ja tehnorajatisi, samuti elamute lähiümbruse puhke- ja spordiotstarbelist maad ning rajatisi. Detailplaneeringu algatamise eesmärgid on kooskõlas kehtiva Tartu valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja kehtivast üldplaneeringust. Võimalike uuringute vajadus selgitatakse välja planeeringu koostamise käigus.

Tartu valla keskkonna-, ehituse- ja planeerimise osakond

Üksi saab kiiremini, aga hea meeskonnaga jõuab kaugemale!

Meie osakonna töövaldkond puudutab üldiselt ehitust, planeerimist ja keskkonda. Asume Tartu vallamajas Kõrvekülas Haava tn 6. Ehituse ja maaga toimetavad töötajad vallamaja esimesel korrusel, planeerimise ja keskkonnainimesed asuvad teisel korrusel. Vastuvõtuajad on T 8–12 ja 13–16 ning R 8–12. Vastuvõtuvälisel ajal saab vajadusel telefonitsi ja e-kirja teel suhelda. Kõigil on telefonid taskus, seega oleme kättesaadavad ka väljaspool vastuvõtuaega.

Fotol esireas vasakult: Marten Karise, Tõnis Tõnissoo, Johanna Kasearu. Tagareas vasakult: Ergo Nõmme, Egle Nõmmoja, Liis Alver, Kadi Kukk

Ehitusvaldkonnas vaatame läbi ja kooskõlastame projekte, väljastame projekteerimistingimusi ning ehitus- ja kasutuslubasid. Planeerimise valdkonnas on meie põhilised ülesanded detailplaneeringute algatamise ettevalmistamine, nende koostamise ja kehtestamise menetlemine ning hilisem järelevalve. Tartu vallavolikogu algatas uue Tartu valla üldplaneeringu ning järgnevad kolm aastat toimub intensiivne töö selle koostamise ja menetlemisega. Keskkonda puudutavad küsimused on seinast seina: keskkonnamõju hindamised, planeerimisdokumentide jaoks keskkonnamõju strateegilised hindamised, puude raie, prügivedu, kalastuskaardid, keskkonnaalane järelevalve, vastavalt aastaajale muud küsimused (sügisel lehtede koristus, suvel randade korrashoid jne). Maaküsimuste hulka kuuluvad maa jagamine, aadresside määramine ja muud seotud toimingud.

Meie osakond teeb ka välitöid – käime kasutuslubade tarvis ehitisi üle vaatamas, projekteerimistingimuste ja planeeringute algatamise puhul on samuti vajalik projektialadega tutvumine, keskkonnateemade puhul tuleb käia asjaolusid tuvastamas.

Egle Nõmmoja, vallaarhitekt

Alates selle aasta oktoobrist täidan Tartu vallas vallaarhitekti tööülesandeid. Võiks öelda, et olen ringiga jõudnud samasse ametisse, kust algas minu töö vallas. Asusin vallaarhitektina ametisse 2005. aastal, vahetult enne suurt ehitusbuumi, millega kaasnes tohutu kiirus ja areng. Suurtes kogustes ehitus- ja kasutuslubasid, projekteerimistingimusi ja planeeringute algatamisi, mitu aastat pikki tööpäevi ja vallamajas veedetud nädalavahetusi. Kui mull lõhkes, oligi hea võimalus aeg maha võtta. Sündisid lapsed. Alates 2018. aasta jaanuarist olen uuesti Tartu vallaga tööalaselt seotud; aasta algusest planeeringute spetsialistina ja nüüd vallaarhitektina. Samal ajal koostan teistesse omavalitsustesse planeeringuid, et n-ö kätt pulsil hoida ja oma otsustes ametnikuna mitte ühekülgseks minna. Töö juures meeldib mulle, et saan suhelda paljude inimestega ja lahendada ruumiloome küsimusi. Eriti tore on, kui asjad, mis on läbi vaieldud ja paberile pandud, ka päriselt välja ehitatakse. Tartu vallas on viimase 10–15 aasta jooksul ehitatud palju täiesti uut keskkonda. Kõik lahendused pole saanud ideaalsed, aga terve elu on kompromisside kunst. Nii ka planeerimisalased otsused. Ükski ehitatud keskkond ei saa kunagi valmis, ajad muutuvad, keskkonnad planeeritakse vastavalt vajadusele ümber, iga langetatud otsus on omas ajas parim võimalik.

Olen lõpetanud Tartu 10. Keskkooli ja pärast seda astusin Tallinna Tehnikaülikooli ehitustehnikat õppima. Diplomi sain aga hoopis Eesti Põllumajandusülikoolist maastikuarhitektuuri erialal.

Vabal ajal mängin erinevaid pille, viimase aja armastus on trompet. Mul on hea meel aidata kaasa selle omavalitsuse arengule, kus ka ise elan.

kadi Kukk, keskkonnaspetsialist

Kohalikus omavalitsuses olen töötanud alates 2015. aastast, kui asusin tööle Laeva vallavalitsuse arengu- ja keskkonnanõunikuna. Pärast haldusreformi olen Tartu vallavalitsuse keskkonnaspetsialist. Üks suuremaid ja keerukamaid valdkondi, millega igapäevaselt tegelen, on jäätmed. Lisaks ohtlike puude raie, keskkonnamõju hindamised, hulkuvad loomad, keskkonnalubade taotlused ja muu, mis on seotud meie igapäevase keskkonnaga.

Keskkonnavaldkonnas olen töötanud alates 2001. aastast. Juba enne Eesti Maaülikooli maastikukaitse- ja hoolduse eriala lõpetamist asusin tööle Keskkonnainspektsiooni ning mõne aasta möödudes juba keskkonnakonsultatsioone pakkuvasse ettevõttesse. Olen tegelenud nii keskkonnamõju hindamiste, kaitsekorralduskavade, keskkonnavaldkonna arengukavade kui ka keskkonnalubade taotluste koostamisega.

Mulle meeldib väga töö, mida teen ning koht, kus töötan. Tartu vallas on lummavaid vaateid pakkuv ilus loodus ja palju toredaid inimesi. Olen alati öelnud, et kui on mure, siis tulge ja rääkige – ainult nii saame lahendusi pakkuda.

Marten Karise, ehitusspetsialist

Ehitusspetsialisti või -nõunikuna asusin tööle aastal 2007 toonases Vara vallas. Vahepeal töötasin samaaegselt osalise koormusega nii Vara kui ka Tartu vallas ja alates 2017. aasta sügi-

sest lahendan ehitusalaseid küsimusi püsivalt Tartu vallavalitsuses. Pisut rohkem kui kümne ametnikuaasta kogemuse põhjal võin öelda, et kuigi vahepeal on muutunud seadused ja töövahendidki, siis põhilised ametiülesanded on jäänud sarnaseks. Ikka tuleb suhelda inimestega ja vaadata üle kõikvõimalikke ehitisi, koostada projekteerimistingimusi ja kontrollida ehitusprojekte, kooskõlastada taotlusi ametkondadega, valmistada vallavalitsusele ette korralduste eelnõusid ning teha ehitusregistri toiminguid. Pääsu pole ka tohututest seadusepügalate ridadest õigete paragrahvide leidmisest või ministeeriumitega asjaajamisest ning mis seal salata, vahel vaidlemisestki.

Aegade jooksul olen omandanud rikkalikult kogemusi nii lihtsa ehitaja kui ka insenerina, projekteerijana arvuti taga ja järelevalvajana ehitusobjektidel. Olen ostnud ja müünud ehitusmaterjale ja sõlminud lepinguid nii all- kui ka peatöövõtjatega. Ehitusinseneri diplomi sain 2002. aastal Maaülikoolis. Varasemalt olen omandanud mööblitisleri ametioskused Võru Tööstustehnikumis ja ehitaja kutseoskused Soomes Äänekoski Ammatioppilaitose kursandina.

Vabal ajal olen Noorte Kotkaste instruktor ja laulupeole lähen Haaslava meeskoori ridades. Toreduse pärast liiklen suviti valdavalt mootorrattal nii meie vooredel kui ka kõrgemate mägede otsas.

Rõõmu pakub see, kui tuleb oskuslikult ja nõuetele vastavalt koostatud ehitusprojekt ja hiljem näed, kuidas selle põhjal valmib ilus ehitis, millest tunnevad rõõmu nii omanik kui möödujad. Vahel teeb meele muidugi mõruks, kui satuvad ette kodanikud, kes tahavad ainult kaevata naabri peale või kirjutavad kümnetest lehekülgedest koosnevaid traktaate sellest, miks nad enda arvates ei peaks esitama umbes seitsmest lahtrist koosnevat avaldust, aga eks kuulu seegi lektüür töökohustuste hulka.

Kokkuvõtteks ütlen, et on mul äge töökoht ja lahedad töökaaslased ning ikka satub ette asju, mis suudavad meeldivalt üllatada. Toredaid päevi on jätkuvalt oluliselt rohkem võrreldes nende ülejäänutega. Olgem rõõmsad.

Johanna Kasearu, planeeringute spetsialist (hetkel lapsehoolduspuhkusel)
Olen elanud Tartu vallas alates teisest eluaastast. Esialgu Lähtel, kus käisin Lähte lasteaias, hiljem kolisime Kükitaja külla. Viimased kolm aastat olen elanud Tartu linnas.

Põhikooli ja gümnaasiumi hariduse omandasin Tartus. Jätkasin õpinguid Tallinna Tehnikaülikooli Tartu kolledžis ja sain tehnikateaduste magistrikraadi maastikudisaini erialal.

Tartu vallavalitsuses olen töötanud planeeringute spetsialistina alates 2015. aasta juunist. Hetkel olen alates 2017. aasta maist lapsehoolduspuhkusel ja kasvatan kodus üheaastast pisipõnni.

Minu põhilised tööülesanded olid detailplaneeringute menetlemine ja korraldamine. Lisaks koostasin detailplaneeringuid, kus Tartu vald oli huvitatud isik. Samuti nõustasin vallakodanikke ehitusõiguse saamisel.

Tartu vald kasvab praegu kiiresti ning ma loodan, et kasv ka jätkub. Loodan, et inimesed soovivad rajada kodu Tartu valda ja et ka arendajad leiavad siin endiselt potentsiaali.

Ergo Nõmme, ehitusspetsialist
Tartu vallavalitsuses asusin ehitusspetsialistina tööle 2016. aasta septembris. Keskhariduse omandasin Tartu Kommertsgümnaasiumis ja kõrghariduse Eesti Maaülikoolis, kus lõpetasin 2015. aastal ehitusinseneri eriala.

Olen töötanud objektil ehitustöölisena, elementmajasid tootvas ettevõttes projekteerijana, korterelamutele soojustusprojekte koostavas ettevõttes projekteerijana, hallitus- ja erinevate majaseentega tegelevas ettevõttes nii objektide ülevaatajana kui ehitusauditite koostajana ning ehitusettevõttes nii eelarvestajana kui ka vähesel määral objektijuhina. Vabal ajal koostan peamiselt enda ettevõttes ehitusprojekte.

Seega julgen öelda, et olen näinud töö erinevaid külgi nii ehitaja, projekteerija kui ka nüüd kohaliku omavalitsuse kui ehitustegevust korraldava ametiasutuse seisukohalt ning tean, millised on iga rolli positiivsed ja negatiivsed küljed ning vaatenurgad. See kogemus aitab mul hästi mõista nimetatud rollides isikuid ja oskan paremini jõuda lahendusteni.

Töö kohalikus omavalitsuses on olnud huvitav ja kogemusterikas. Ehitusspetsialistina tuleb tegeleda projekteerimistingimustega, ehitusteatistega, ehituslubadega, kasutusteatistega, kasutuslubadega, ehitusjärelevalvega, mitmesuguste projektide kooskõlastamisega ja erinevate probleemidega. Mulle meeldib, kui kõik on nii, nagu peab ja asjad liiguvad õiget rada pidi ehk kui midagi on paigast, siis tahan sellele kindlasti lahenduse leida.

Kodanikud, enne kui hakkate ehitamist planeerima, konsulteerige kohaliku omavalitsusega. Püüame anda teile abistavat informatsiooni: mida, kuidas ja millal peab tegema. Kui ehitate enne ja mõtlete hiljem, et nüüd võiks ka dokumendid korda ajada, siis osutub kogu teekond keerulisemaks nii teile kui ka meile, seega helistage ja kirjutage ning aitame teid.

Kuna kogu ühiskond on liikumas digiajastusse, siis kõik ehitised ja nendega seonduv on eraldi ehitisregistris (www.ehr.ee). Kes ei ole veel registrist kontrollinud enda maaüksusel asuvaid ehitisi, siis palun tehke seda ja veenduge, et teie ehitised on registris ja nendega seotud dokumendid on korras.

Tõnis Tõnissoo, maakorraldaja
Kui nüüd kõik ausalt ära rääkida, pean alustama sellest, et üks Virumaa poiss tahtis õppida metsandust. Nii ma Tartumaale jõudsingi.

Praeguseks juba üle poole senisest elust olen elanud siin. Metsameest minust ei saanudki, kuigi Metsaametis sai omal ajal sellegi valdkonnaga tegeletud. Kohalikule omavalitsusele andsin sõrme pärast sotsioloogiaõpinguid, mille kõrvalt regionaalplaneerimist sai tudeeritud. Asusin tööle Kõlleste vallavalitsuse arendusnõunikuna ja siis Eesti Regionaalse ja Kohaliku Arengu Sihtasutuses projektijuhina ning siis Tartu Linnavalitsuses ja... Siin ma nüüd olen, Tartu vallas ja ajan maa-asju. Juba kolmandat aastat.

Ai, need maa-asjad on põnevad ja neid on palju. Nii-öelda põline teema on maareform, mis vaatamata paljude jõupingutustele ei ole siiani lõppenud. Siinkohal pean tegema tänuliku ja sügava kummarduse minu eelkäijate ees, kes jätsid mulle päris korras laua. Siiski on veel jäänud lõpule viia mõned keerulised tagastamiste ja erastamiste ning maade valla omandisse saamise menetlused. Samuti on minu pilgu all piirid; katastriüksuste, asustusüksuste ja vallapiirid, tähistatud ja tähistamata piirid. Kui tekib soov neid piire muuta (maade jagamised, liitmised, vahetused jne), siis on minu ülesanne jälgida, et asjad hästi ja õigesti tehtud saaksid. Ka ülitähtis aadressidega seotud valdkond on maakorraldaja rida. Muuhulgas tuvastatakse aadressi abil maade, ehitiste asukohad ja inimeste elukohad kõigis riiklikes registrites. Veel tegelen maamaksuga seotud küsimuste lahendamisega.

Suuri mõtteid saab mõelda ja suuri tegusid teha ka väikesel maal. Hea vallarahvas – hoiame oma maad!

Liis Alver, planeeringute spetsialist
Tartu vallavalitsuses tegelen alates 2018. aasta kevadest ruumilise planeerimise valdkonnaga. Kuigi antud ametipostil olen olnud veel üürikest aega, ei ole planeerimine mulle sugugi

uus ja tundmatu maailm. Olen omandanud magistrikraadi maastikuarhitektuuri erialal, mis andis mulle olulise aluspõhja tööks, kus peamised märksõnad on maastik, keskkond ja väliruum ning selle planeerimine ja kujundamine. Lisaks erialasele haridusele olen omandanud piisavalt kogemusi praktiseeriva maastikuarhitekt-planeerijana. Ruumilise planeerimise juures on suur pluss, et see ei muutu rutiinseks, vaid pakub pidevalt uusi ülesandeid, millega kaasneb katkematu vajadus uute teadmiste ja oskuste hankimiseks. Planeeringute spetsialisti ametikoht on andnud mulle võimaluse avada järgmine uks selles võimalusterohkes valdkonnas ning täiendada teadmistepagasit hoopis teisest perspektiivist. Seejuures on mul jätkuvalt võimalus vallaametniku töökohustuste kõrvalt detailplaneeringuid ja maastikuarhitektuurseid projekte koostada. Julgen väita, et erasektoris omandatud teadmised ja kogemused on tugev alustala avalikus sektoris planeerimisalase tegevuse koordineerimisel.

Kui soovite konsulteerida detailplaneeringute koostamist ja menetlust puudutavatel teemadel, võite mulle kirjutada ja helistada. Kuigi märksõna „ruumiline planeerimine“ võib esmajärjekorras seostuda pigem arendustegevuse kui igapäevaeluga, võib minu poole pöörduda iga maaomanik, kellel on küsimusi enda maavalduste kitsenduste ja võimaluste kohta. Üheskoos saame kujundada nauditava ja elamisväärse keskkonna.

Novembri lõpus asub Tartu valda tööle GIS-spetsialist Tatjana Obuhova kelle põhiliseks tööülesandeks saab olema Tartu valla geoinfosüsteemi tarvitusele võtmine ja rakendamine, mis muuhulgas tähendab vajalike ruumiandmeteenuste arendamist ja toimimise tagamist.

Laeva piirkonna korraldatud jäätmeveost

Kadi Kukk, keskkonnaspetsialist

Lisaks endisele Tartu ja Tabivere vallale on alates 20.10.2018 käivitunud jäätmevedu ka endise Laeva valla territooriumil, kus kuni 30.06.2022 veab piirkonnas tekkinud segaolmejäätmeid Ragn-Sells AS. Korraldatud jäätmeveoga liitumine on kohustuslik. Kohustust ei ole jäätme- ja kompleksloaga jäätmevaldajatel. Korraldatud jäätmeveo perioodil peavad piirkondade elanikud ja ettevõtted andma segaolmejäätmed käitlemiseks Ragn-Sells ASile (teistel jäätmekäitlusettevõtetel puudub antud perioodil õigus nimetatud piirkonnas segaolmejäätmeid koguda ja käidelda). Info tingimuste ja hindade kohta on nii Ragn-Sells ASi kui ka Tartu valla kodulehel.

Miks meil on jäätmevedu?

Lühidalt vastates – nõue, et piirkonnas peab olema korraldatud jäätmevedu, tuleb jäätmeseadusest. Korraldatud jäätmeveo eesmärk on nii ülevaate saamine piirkonnas tekkivatest jäätmetest kui ka näiteks metsaaluste prügihunnikute tekke vältimine. Laeva piirkonna üks suuremaid (ja silmahakkavamaid) probleeme on Laeva külas kaupluse kõrval parkalal olev pakendikonteiner, mis kohe pärast tühjendamist täitub. Kahjuks mitte pakendite, vaid sageli olmeprügi ja ehitusprahiga. Selline asi on lubamatu – nii läheb luhta ka nende töö, kes on pakendeid usinalt sorteerinud. Kui pakendikonteineris on olmejäätmed, läheb kogu konteineri sisu olmejäätmete hulka. Loodan väga, et pärast jäätmeveo käivitamist see probleem laheneb.

Mida tähele panna?

Kuna varasemalt pole Laeva piirkonnas korraldatud jäätmevedu toimunud, tasub mõningatele asjadele tähelepanu pöörata. Oluline on, et jäätmevaldaja loetakse korraldatud jäätmeveoga liitunuks sõltumata sellest, kas ta on sõlminud jäätmekäitluslepingu või mitte. Ragn-Sells AS saatis kõigile jäätmevaldajatele lepingud ja teavituskirja. Juhul, kui te pole lepingut saanud, tasub ise ühendust võtta Tartu vallavalitsuse keskkonnaspetsialisti või Ragn-Sells ASiga ja uurida, miks leping pole kohale jõudnud. Paljudel juhtudel pole nt maaüksusel postkasti, kuigi seal elatakse ja nii tulebki kiri tagasi; ka kontaktandmed võivad olla ebatäpsed. Kui olete lepingu saanud, tasub üle vaadata, kas pakutud tingimused sobivad. Kui midagi ei sobi, näiteks soovite suuremat konteinerit või tihedamat tühjendust, tuleb ühendust võtta Ragn-Sells ASiga. Nemad võtavad teie soovid arvesse ja saadavad uue lepingu.

Juhul, kui kinnistul ei elata või seda kasutatakse ainult suveperioodil (nt suvilad), võib jäätmevaldaja erandkorras taotluse alusel vabastada teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest. Selleks on vaja esitada Tartu vallavalitsusele avaldus. Avalduse menetlemise käigus vaadatakse olukord kohapeal üle, vajadusel küsitakse lisaandmeid ning kui taotlus on põhjendatud, vabastatakse jäätmevaldaja liitumisest.

Täpsem info ning avalduste vormid on leitavad Tartu valla kodulehelt.

Seega, et vältida segadust, tuleb kindlasti postkast või meilid üle vaadata. Kui siiski Ragn-Sells ASi saadetud leping ja teavituskiri pole kohale jõudnud, võtke kindlasti ühendust Taru valla keskkonnaspetsialistiga!

Ragn-Sells AS korraldatud jäätmeveoga liitumine on kohustuslik. Info tingimuste ja hindade kohta on nii Ragn-Sells ASi kui ka Tartu valla kodulehel.

Tartu vallas saab nüüd pakendeid kodu juures ära anda

Kadi Kukk, Tartu valla keskkonnaspetsialist

Tartu vallas on alates novembrist võimalik pakendeid ära anda kodu juures. Õigesti sorteeritud pakendijäätmed viiakse tasuta ära ning sedasi hoitakse loodust ja säästetakse raha olmejäätmete veo pealt.

Pakendite taaskasutusorganisatsioon TVO pakub Eestis ainsana tekkekohal kogumise teenust: eraldi sorteeritud pakendid on võimalik ära anda kodus. Selleks pakub TVO korteriühistutele pakendikonteinerit ja eramajadele pakendikotti. Õigesti sorteeritud pakendijäätmete äravedu ja käitlus on elanikele tasuta.

Miks üldse sorteerida?

Pakendijäätmete sorteerimine on Eestis kohustuslik juba 2007. aastast. Peamiselt saab sorteeritud jäätmeid viia avalikesse pakendikonteineritesse. Paraku ei asu need aga kõigi jaoks mugavates punktides ja seega on sorteerimine vastutustundliku inimese jaoks lisatöö. Keskkonnaperspektiivis on meil ka teine oluline probleem: kui ka üheksa inimesest kümnest avalikku pakendikonteinerit õigesti kasutavad, siis piisab ühest, kes kogu teiste tehtud töö valede jäätmetega rikub. Sel juhul läheb raisku kogu avaliku pakendikonteineri sisu ja sealne materjal jääb taaskasutamata.

Kodu juurest kogumine on kõigile kasulik

Suurem isiklik vastutus tagab paremad sorteerimistulemused. TVO kogemus näitab, et kodudest kogutud pakendijäätmed on võrreldes avalike punktidega oluliselt puhtamad (ei sisalda muid jäätmeid) ja seega saab palju suurema hulga materjale taaskasutusse suunata. Kodumajapidamisele tähendab see aga olmejäätmete märkimisväärset vähenemist, mis annab võimaluse senine olmejäätmete konteiner väiksema vastu vahetada ja raha säästa.

Kuidas sorteerida?

Pakend on see, mis tuleb toote ümbert. Pakendikonteinerisse ja -kotti sorteeritakse eri materjalid kokku. Seega sobib sinna plast, kile, paber, papp, klaas ja metall, alates kommipaberitest kuni klaaspurkideni ning hambapastatuubidest pappkastideni. Eramajade pakendikotid vahetatakse üldjuhul välja iga 28 päeva tagant ning korteriühistute pakendikonteinerite tühjendus toimub tavaliselt 14 päeva tagant. Eri liiki pakendid jõuavad sorteerimisliinile, kus need eraldatakse materjalide kaupa ja suunatakse taaskasutusse. Kodus sorteerides tuleb olla tähelepanelik, et pakenditesse ei jääks toidujäätmeid sisse – nii võib tekkida kogu konteineris elu ja muuta taaskasutuse võimatuks.

TVO pakendikonteineri ja -koti teenus on Tartu vallas saadaval järgmistes piirkondades:
Vahi alevik, Tabivere alevik, Tila küla, Kõrveküla alevik, Äksi alevik, Lähte alevik.

TVO pakendikonteineri ja -koti teenus on Tartu vallas saadaval järgmistes piirkondades:

Vahi alevik, Tabivere alevik, Tila küla, Kõrveküla alevik, Äksi alevik, Lähte alevik.

Teenust saab tellida veebilehel www.tvo.ee

Riigihalduse minister kehtestas Tartumaa maakonnaplaneeringu

Rahandusministeerium teatab, et riigihalduse minister kehtestas Tartumaa maakonnaplaneeringu 2030+ 16.07.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/130, Jõgeva maakonnaplaneeringu 2030+ pärast haldusreformi Tartu maakonda kuuluval alal 16.07.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/132 ning Valga maakonnaplaneeringu 2030+ pärast haldusreformi Tartu maakonda kuuluval alal 16.07.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/131.

Maakonnaplaneeringud algatati Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korraldusega nr 337 ning maakonnaplaneeringute peamine eesmärk on maakonna ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine, tasakaalustades seejuures riiklikke ja kohalikke huve.

Maakonnaplaneeringutes on arvesse võetud üleriigilises planeeringus „Eesti 2030+“ kokku lepitud arengusuundasid, samuti keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi ning kujundatud põhimõtted asustuse arengu suunamisel, taristu ja liikuvuse kavandamisel, väärtusliku põllumajandusmaa, rohelise võrgustiku ja maastikuväärtuste hoidmisel.

Planeeringute elluviimisega kaasneb asustuse senisest jätkusuutlikum ruumistruktuur, teenuskohtade kohasem paiknemine ning ruumiliste väärtuste hoid. Kehtestatud maakonnaplaneeringud on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisele ning nende ajaline perspektiiv on sarnaselt üleriigilisele planeeringule 2030+.

Kehtestatud maakonnaplaneeringutega on võimalik tutvuda veebilehel http://www.maavalitsus.ee/maakonna-planeeringud jaotises Jõgevamaa, Tartumaa ja Valgamaa.

Rahvaküsitlus Kalevipoeg kivi viskamas 26.-30. novembril 2018

Katrin Sisask

MTÜ Kalevipoeg kivi viskamas on käivitanud kodanikualgatuse projekti, mille ideeks on rahvuseepose „Kalevipoeg“ jäädvustamine Kalevipoja monumentaalskulptuuri püstitamisega Äksi alevikku Saadjärve äärde.

Algatuse autorid on sobivaimaks asukohaks hinnanud Tartu vallale kuuluvat Suureaia maaüksust Äksi asumi sissesõidutee ääres Saadjärve tänava ja Äksi tee ristmiku lähedal. Skulptuuri püstitamiseks on projekti autorid Ain Laas ja Silvi Anton esitanud Tartu Vallavalitsusele taotluse maa kasutusõiguse saamiseks 50 aastaks monumendi aluse ja teenindusmaa ulatuses.

Autorite info kohaselt on ideelahendus seotud kohapärimusega, mille kohaselt eeposest „Kalevipoeg” tuntud stseen vendade viskevõistlusest toimus just Saadjärve kaldal. Kuue meetri kõrgusena planeeritud monumentaalskulptuur kujutabki Kalevipoega kivi viskamas. Skulptuur on planeeritud kuni 8m kõrgusele postamendile, mistõttu skulptuuri kogukõrgus on *ca* 14m.

Vald on seisukohal, et kuju rajamisel on esmaseks ja määrava tähtsusega sammuks kohaliku kogukonna arvamuse kogumine. Selleks, et välja selgitada kohalike inimeste huvi Äksi alevikku rajatava Kalevipoja kuju vastu toimub rahvaküsitlus VOLIS-e veebikeskkonnas www.volis.ee ajavahemikus 26. Novembrist kuni 30. Novembrini 2018.

Küsitlusest on õigus osa võtta igal vähemalt 16-aastasel isikul, kelle elukohaks on Eesti rahvastikuregistris märgitud Tartu vald Äksi alevik või Saadjärve küla või Kukulinna küla. Küsitluses osaleja saab küsimusele anda vastuse „Jah” või „Ei”. Küsitlusele pääseb juurde ööpäevaringselt Tartu valla veebilehelt.

Lisaks avatakse 27. ja 28. novembril 2018 kella 12.00 kuni 20.00-ni küsitlus punkt Äksi alevikus, Saadjärve tn 22, kus saavad elektrooniliselt hääletada ka inimesed kellel muidu see võimalus puudub. Küsitlusesosalemiseks on vaja ennast identifitseerida ID-kaardi või Mobiil-IDga. Hääletussüsteem salastab küsitluses osaleja hääle.

Hääletustulemused avaldatakse statistiliselt üldistatud kujul valla teabekanalites. Rahvaküsitluse tulemus on vallavolikogule oluliseks nõuandeks maaeralduse otsustamisel.

Ideed täpsustavad projekti autor Ain Laas ja idee elluviimise kaasaja Silvi Anton.

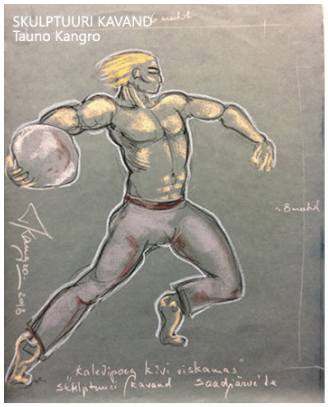
Tänavu, 26. detsembril möödub 215 aastat Fr. R. Kreutzwaldi sünnist. Tema sünniaastapäeva tähistamiseks käivitub kodanikualagatuse projekt monumentaalskulptuur “Kalevipoeg kivi viskamas.” Avaüritus toimus 7. juulil Saadjärve festivali raames, kus tutvustati projekti sisu ja põhimõtet. Just siin, Saadjärve kaldadl toimus eepose järgi Kalevi kolme poja kiviviske võistlus.

Samal päeval tutvustas skulptor monumentaalskulptuuri minivarianti. Ettekande tegi Fr. R. Kreutzwaldi pärandi ja eepose “Kalevipoeg” rahvuskangelase osast eesti kultuuripärandi ettevõtmise patroon Ingrid Rüütel.

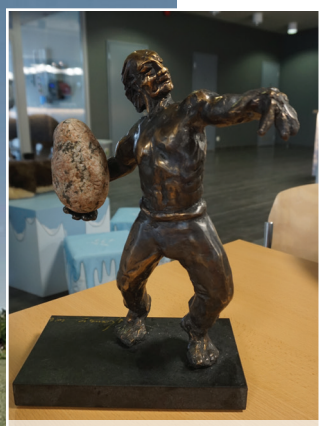
Sünniaastapäeva tähistamiseks tahame Jääaja Keskuse Jääkaru kohvikus välja panna näituse, mis tutvustab Fr. R. Kreutzwaldi elu ja tegemisi. Näitust aitavad sisustada eksponaatidega Võru muuseum ja Äksi raamatukogu.

Näituse avamine toimub 15. detsembril 2018 kell 12.00. Avamisel tutvustame monumentaalskulptuuri rajamise käiku. Ootame aktiivset osavõttu. Teid ootab kohvilaud.

Monumentaalskulptuuri valmimist ja pidulikku avamist on oodata 25. augustil 2022, mil möödub 190 aastat Fr. R. Kreutzwaldi surmast. Samal aastal möödub ka 160 aastat rahvuseepose “Kalevipoeg” esmatrükist eesti keeles.

Monumentaalskulptuuri minivarianti tutvustati esmakordselt juulis.

Heategevuslik tiigripäev Jääaja Keskuses

Tekst Katrin Sisask, fotod Karl Erik Piirimees

27. oktoobril toimus Jääaja Keskuses heategevuslik tiigripäev. Eelnevalt on toimunud 2016 aastal Jääaja Keskuses ka jääkarupäev, mille raames koguti sarnaselt tiigripäevaga raha Tallinna Loomaaia Polaariumi ehitamiseks, et jääkarud saaksid paremad tingimused.

Polaariumi avamisel käis Jääaja Keskuse turundusjuht Sigrid Sepp ja kohtus Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi esindaja Veronika Padariga, kes rääkis Tiigrioru ehitamise ja raha kogumise plaanist. Nii sündiski Jääaja Keskusel soov Tiigrioru projekti panus anda.

Kell 12 avati tiigripäeva üritused. Terve päev oli pisematel külastajatel võimalik lasta endale näomaalinguid teha, meisterdada ning joonistada. Kohal oli Vunder-Skizze Stuudio kunstnik, kes aitas soovijatel voolida tiigrit ja kinosaalis näidati filmi kaslaste elust. Jääkaru kohvikus said kõik maitsta vahvaid tiigriteemalisi toite.

Kell 12.30 ja 14.30 rääkis tiigrite elust Tallinna Loomaaia endine direktor Mati Kaal. Kell 13 ja 15 jutustas põnevaid lugusid Tallinna Loomaaia kauaaegne töötaja Aleksei Turovski. Kell 13.30 algas vahva Tallinna Loomaaia tiigrimäng. Tegevusi täis päeva lõpetas 17.00 Alen Veziko kontsert.

Tiigriorg on Tallinna Loomaaeda rajatav amuuri tiigri Pootsmani uus kodu. Loomaaed koos sõprade seltsiga soovivad rajada uue kaasaegse aediku koos kolme varuaedikuga, mis jäljendaks looduslikku ala, et tulevane tiigripere saaks laieneda. Projekti rahastamine on tuginenud annetustele.

Tiigripäev oli üks samm heategevuskampaanias, mis tõi Tiigioru valmimise lähemale. Keskust külastas 400 inimest, vaatamata just maha sadanud esimesele lumele ja väga halbadele ilmastikutingimustele. Jääaja Keskus annetas pool päeva tulust ehk 806 eurot ja 90 senti Tiigrioru ehituseks.

Täpsemat infot Tiigrioru ja annetuste kohta leiab Tallinna Loomaaia kodulehelt: tallinnzoo.ee/toeta-meid/tiigriorg/

tiigrite elust rääkis Mati Kaal

Põnevaid lugusid jutustas Aleksei Turovski

Tiigripäeva lõpetas Alen Veziko kontsert

Äksis õpiti täiskasvanud õppija nädalal mosaiiktehnikat

Tekst ja fotod: Katrin Sisask

22. oktoobril toimus täiskasvanud õppija nädala raames Saadjärve Looduskeskuse ruumides mosaiiktehnika töötuba.

Kell 14.00 koguneti Äksi raamatukogus ja liiguti sealt kõrvalruumi, kus õpiti kaunistama esemeid klaasmosaiigiga. Eelnevalt olid valmis lõigatud ja klaasisulatusahjus siledaks sulatatud erinevates värvides klaasitükid. Osaleja pidi kaasa võtma eseme, millele ta soovis mosaiigiliimiga värvilisi tükikesi kinnitada. Edasine oli juba puhtalt igaühe fantaasia vili ja looming.

Pühendagem kultuuuripärandi aasta mälestuste kogumisele!

Lembitu Twerdjanski, põllumajandusteaduste kandidaat, kultuuriökoloogia magister

2018 on kuulutatud Euroopa kultuuuripärandi aastaks. Ei hakka selle sisu ja eesmärke kordama, neid võib leida igast selleteemalisest kirjutisest meedias.

Praeguses kirjutises tahan üles kutsuda kõiki, kel meie kodu ja kogukonda, lähedasi ja tuttavaid ümbritsev vaimne kultuuuripärand tähtis, seda koguma, säilitama ja väärtustama. Kuna ka vaimne kultuuuripärand on väga lai mõiste, keskendun praegu ainult ühele liigile – mälestustele.

Selgitan mõne lausega, miks pärandikorjamise tööd teha, siis võib-olla mõistab lugeja seda ka oma mõttemaailmaga suhestada. Prantslastel on kõnekäänd: „Maailmas on ainult kolm asja, mille üle tasub üldse arutleda. Need on surm, armastus ja meri."

Olen selle üle juurelnud ja leian, et prantslaste omailm on ikka palju ahtam kui eestlaste oma. Meie laulupeod! Meie rahvaluulekogud! Meie kohapärimus! Meie kihelkondlik elulaad ja rahvakombed! Meie ainelise ja pärimusliku kultuuri kogumise traditsioonid! Meie taluarhitektuur ja metsakultuur!

Kõik see moodustab meie omailma, mille üle tasub arutleda! (Muuseas omailm ei ole otseselt seotud kultuurikihi rikkuse, sügavuse ja mahuga, kus me ilmselt mõnegi näitaja osas jääme prantslastele alla). Omailm on meie ühiskondliku mälu peegeldus.

Freud kinnitab, et ühiskondlik mälu on suunatud progressile, individuaalne aga alalhoiuinstinktile.

Kõikide vallutajate esmane soov ja eesmärk on purustada rahva ühiskondlik mälu. Sellega muudetakse rahvas manipuleeritavaks, valdavaks muutub alalhoiuinstinkt. Eesmärki realiseeriti eesti rahva seas ennenägematute repressioonidega 1940.–1950. aastatel. Lisandus haritumate ja edumeelsemate ühiskondliku mälu kandjate põgenemine Läände. Teine maailmasõda pani inimesed liikuma, sidemed nende vahel katkesid. Purunesid ka kogukondade sidemed, sest juurdetulnud võõrad, kes olid tihtipeale kohalikest aktiivsemad, ei mõistnud paikseid mbeid, traditsioone. Hakati hoopis neid põlastama. Siit oli väike samm inimestevahelise põlastamiseni. See muutuski harjumuseks.

Kuidas aga sai võimalikuks rahva kohamälu kadumine ühe põlvkonna jooksul? Omaaegses hirmuõhkkonnas visati ära kirjad, mis tulid tuttavatelt ja sugulastelt Siberist, ookeani tagant vabast maailmast. Hävitati vanu fotosid, eriti sõjaeelseid ja -aegseid. Võim tegi selgeks, et kõik, mis pärineb kapitalistlikust „klikiajast", veel hullem, tsaariajast, oli mõttetu, tühine praht. Visati ära albumeid, päevikuid, ajaloolisi dokumente, diplomeid. Eesti rahvale tehti selgeks, et see, mis puutus mittenõukogulastest sugulastesse, oli kahjulik rämps. Juured lihtsalt raiuti läbi, mingit ajalugu, veel enam vabadussõjas kättevõidetud iseseisvat ajalugu, ei tohtinud olla. See oleks tõstnud noore põlvkonna iseteadvust, iseolemise tahtmist, viinud üldise allumatuseni.

Uus, noor, kõige vastuvõtlikum põlvkond kasvas täielikult uute, võõraste vaadete tingimustes. Kasutades praegust moeütlust: „Olgem ausad!" Kui paljudes peredes kasvatati 1950–1960. aastatel lapsi tõeliselt eestimeelses vaimus!? Võib-olla 10%, mitte enam. Pealekaebamiste ja hirmu külm hingus tõi esikohale individuaalse, enesesäilitusliku mälu ja surus alla rahva ühiskondlikud mälestused omariiklusest.

Niinimetatud sõjaaegne põlvkond sai hariduse maakoolides aastatel 1950–1955 (mõni aasta siia-sinna). Enamik neist läks tehnikumidesse, tööstuskoolidesse. Nad lahkusid kodutaludest, kus sageli kolm põlvkonda koos elasid. Sinna tagasi nad enamasti ei läinud, vaid suunati kolhoosidesse, sovhoosidesse. EPT-desse, tehastesse üle vabariigi ja nad hakkasid elama keskuste kortermajades. Nende laste kodud olid juba ainult need sageli umbrohust ümbritsetud silikaatmajad. Kokkupuuted vanavanematega piirdusid koolivaheajal mõne päevaga aastas. Kust pidi tulema kohapärimus? See oli meie maaühiskonnas, kus 1950. aastatel elas veel 60% rahvastikust, enneolematu nähtus – põlvest põlve edasiantav kohamälu kadus vähem kui ühe põlvkonna, aastate 1940–1960 jooksul!

Meie põlise kohamälu taastamine sai võimalikuks tänu tohutule rahvapärimuse kõikide liikide kogumile. Taastamisprotsess algas 1960. aastatel eestimeelsete teadlaste eestvõttel, kes mõistsid protsessi pöördumatust. Eesti kõigi aegade viljakaim looduskaitse ja koduloo propageerija Jaan Eilart on nimetanud kodu-uurimist läbi mälestuste pidevalt ümberkujuneva ja muutuva elumiljöö mäluks.

Mälu kogumisel on Eestis ära tehtud suur töö. On välja antud sadu raamatuid mitmesugustest elanikkonna kihtidest pärinevate inimeste eludest. Miski aga ei asenda inimeste isiklikke mälestusi. Dokumentide ja välisvaatluse teel pole võimalik edasi anda inimese mõtteid, sisemaailma. Viimati ilmunud mälestusteraamatuist võib esile tuua kaheköitelist koguteost „Minu elu ja armastus".

Just kohamälu kadumise ohtu tunnetades õnnestus meil 15 aastat tagasi käivitada metsandusliku pärandkultuuri väärtustamise ja säilitamise protsess Eestis. Siis selgus ka, et rööbiti koguneb tohutul hulgal elu- ja kohamälestusi. Nüüdseks olen suutnud koostada ja kirjastada kolm köidet mälestusi enam kui 120 inimese sulest.

Oleks ideaalne, kui iga inimene hoolitseks selle eest, et tema ajastu ja mõtted saaksid tulevastele põlvedele jäädvustatud. Ei maksa arvata, et minu elu on ju nii tavaline, midagi huvitavat pole. Kui mina näiteks oma lastelastele räägin elust maal 1940., 1950. aastatel ja hiljemgi, arvavad nad minu jutu olevat pärit mõnest neile tundmatust „Eesti rahva ennemuistsete juttude" köitest...

Seepärast kutsun kõiki teid üles asutama perekonnaarhiivi mälestustekildude, kirjade, õnnitluskaartide, dokumentide ja fotodega, kooli- ja liikmetunnistustega, haiguslugude, peokutsete ja teatrikavadega. Kogume kausta meid ja kodukanti puudutavad ajakirjanduse väljalõiked. Varustame fotod märgetega jäädvustatud aja ja inimeste kohta. Kindlasti on kõigil häda olnud 30–50 aastat tagasi tehtud piltide mõtestamisel.

Eriti tahakski rõhutada vanade fotode ja albumite tähtsust ja tähendust. Kui ristki haualt kaob, jäävad järgmistele põlvkondadele fotod esiisadest ja -emadest, nende eluasemetest, te-

gemistest ja toimetamistest. Mis on olnud aegade hämarusest saadik perekonna tellitud suurte portreemaalide mõte? Suguvõsa järjepidevuse, tarkuse, sidemete hoidmine. Nii mindi julgena tulevikku. Meil on paljudel perekondadel seljataga tühjus. Paljud hauadki on teadmata ja unustusse vajunud. Elatakse nagu tühjuses, ei mingeid mälestusi, ei mingit suguvõsa ajalugu. Kel pole ajalugu, see ei oska ka tulevikku hinnata.

Soovitage kogumistööd teha ka lastel ja lastelastel. Nii moodustub suguvõsaarhiiv.

Alati leidub inimesi, kes panevad kokku selle või teise perekonna loo. Nendest saavad eestlaste saagad! Kui särav on islandlaste ajalugu! Neil on 1000 aasta tagant teada kõigi maa 400 esmaasustaja nimed, ka nende esiisade ja järeltulijate, isegi nende koerte nimed! Jäädvustagem ka meie perekonnalood islandlaste eeskujul!

Lõpetuseks näide meist palju suuremate rahvaste kohamälu saatusest.

Kõigepealt toon ära mõttetera maailmakuulsalt inglise kirjanikult John Galsworthylt: „Arhitektuuri ja metsakultuuri allakäik on kogu rahva elamiskultuuri allakäigu algus.“ Mitte kirjanduse, mitte maalikunsti, vaid arhitektuuri ja metsakultuuri!

Mida suurmees selle all mõtles, võime aimata, kui vaatleme Hollandi näidet.

Metsade hävitamise protsess on seal ammu möödas. Nüüd püütakse Hollandis taastada 300–500 aasta tagust maastikupilti perenimede järgi. See on seal võimalik, sest maasuguvõsad said Hollandis perenimed juba keskajal, sageli iseloomuliku maastiku järgi ja nad on olnud väga paiksed.

Hollandi maastikku taastatakse onomatopoeetilisel teel! Veidi parafraseerides tuntud lauset võiksime küsida: „Kas me sellist Eestit tahaksimegi?!“

Nüüd mõistame ilmselt paremini, mida maailmakirjanik oma sententsiga mõtles. Eesti maarahva ja tema kohamälu säilimise pandid ongi rehetare (meie põlisarhitektuur) ja mets, vaese mehe kasukas, metsarahva varjaja, katja ja toitja, kogu põllu- ja karjakasvatuse lähtepunkt, meie erakordse elukvaliteedi tagaja.

1000 aastat on tänu neile kahele üle elatud Euroopa kõige sõdaderohkemad ajad, vahepeal pea olematuks muutununa. Selle nimel tasub igal inimesel meie kultuuripärandit, sealhulgas pärimuslikku, koguda ja säilitada! Pärand väärib kogumist ja säilitamist, pärand väärib pärandamist.

Viimasest järgmine kolhoosipidu ja Edgar Beegi mälestuspink

Anita Priks, Äksi raamatukogu

Kui töötatakse üsnagi rasketes oludes õlg õla kõrval pikki aastakümneid, siis tekivad inimeste vahel nii tugevad sidemed, et neid ei suuda kustutada ka mitmed järgnevad kümnendid. Küllap seepärast ongi endised Avangardi kolhoosi töötajad iga paari aasta järel kokku saanud, et nii häid kui halbu möödunud aegu meenutada ja uudiseid vahetada. Eelmisel sügisel otsustati siiski, et nüüd ehk aitab ja kolhoosipidusid enam ei korraldata. Läks aastakene mööda ning jälle hakati arutama, et tegelikult tahaksid kõik jälle vanu tuttavaid näha. 21. oktoobril toimuski Jääaja Keskuse uues kohvikus Viimasest Järgmine Kolhoosipidu, millest võttis osa 80 endist Avangardi kolhoosipere liiget. Üheskoos imetleti noori breiktantsijaid ja Läti loodusfotode näitust, kuulati pillilugusid ja lauanaabrite pajatusi ning muidugi räägiti, räägiti...

Võeti vastu tähtis otsus: taolisi pidusid peetakse senikaua, kuni kohale tuleb vähemalt 1 kolhoosnik! Kümmekond aastat tagasi küpses Vahur Kersnal hea mõte, et Eestis võiks tublisid ja olulisi inimesi neile pühendatud pinkidega väärtustada. Nii hakati ka Äksis mõtlema, kellele mälestuspinki rajada. Kaaluti mitmeid kandidaate, kuid viimaks jäi sõelale ainult üks nimi: Avangardi kolhoosi kauaaegne esimees Edgar Beek. Just tema eestvedamisel kerkisid praegusesse Äksi alevikku mitmekorruselised kortermajad ning Saadjärve kaldale uhke spordihoone. Nimetatud idee teostamiseks algatati kohe annetuste kogumist. Poole pingi jaoks ongi raha juba koos! Oma panuse Edgar Beegi mälestuspingi rajamiseks Äksi alevikku saavad anda kõik soovijad. Annetusi kogutakse lähikuudel Äksi Raamatukogus.

Foto: Tiit Helm

Vallavanema lugu ja tegu

Kajar Lember, Lions Klubi juhatuse liige ja Tabivere vallavolikogu esimees 2002–2009

Selle aasta septembris oleks pidanud olema ühel Tabivere kandi mehel 60. juubel. Kahjuks saab täna neid sõnu öelda minevikuvormis, sest juba üle kahe aasta pole teda enam meie seas. Usun, et nii mõnigi saab juba aru, et juttu on kõige pikema staažiga Tabivere vallavanemast Aare Aunapist.

Foto: Erakogu

Aare Aunap 2008 a. Tabivere vabaajakeskuse bowlingusaalis

Tema lahkumisel olid kõik mõtted peas nii kummalised, et isegi ei osanud midagi mõelda ega öelda, kuid tema sünniaastapäeval on minu meelest paslik pisut ajas tagasi vaadata ja mäletada häid inimesi meie hulgas, kelle tallatud rada jäi küll lühikeseks, aga siiski muljet avaldavaks.

Aare sündis 26. septembril 1958 Kaareperes. Ta lõpetas Kaarepere põhikooli ja 1976. aastal Jõgeva keskkooli. Tabivere-mail alustas ta töömeheteed 1979. aastal erinevates ametites. 1993–1999 oli Aare Tabivere abivallavanem koos toonase vallavanema Kalev Raudsepaga ning seejärel kolmteist aastat (1999–2012) Tabivere vallavanem.

Kindlasti olid need huvitavad ja kiire arenguga aastad, kuhu mahtus majanduskriis ja ka ilus tõus, mis ju väljendus selgelt iga omavalitsuse eelarves. Aare oli kindlasti hästi inimlik ja rahumeelne vallajuht. Eks tema fookus oligi suuresti valla inimeste ja kultuuri ning traditsioonide hoidmine. Samas oli ta väga hea asjade elluviija – kui näiteks volikogu käis ideed välja, küll need siis ka hooga käima lükati. Aare oli osaline paljudes projektides ning ei väljendanud toetust ainult sõnades, vaid aitas ka tegudega kaasa.

Lisaks paljudele nn pehmemate tegevuste eestvedamisele jääb tema ametiaega ka Tabivere vabaajakeskuse ehitus, mis andis suure tõuke kohalikule kultuurielule. Pritsumehena oli Aare see, kes tasa ja targu hoidis suhteid, et Päästekomandot ei viidaks Tabiverest ära ja isegi pärast valdade ühinemist arvan, et Tabivere on selle asutuse jaoks logistiliselt õigem koht kui Lähte. Juba tollal mõisteti, et ühel hetkel need vallad kokku saavad. Lisaks ei jõuagi siinkohal üles lugeda suurt hulka tänu temale mustkatte alla viidud külateid ja puhast vett pakkuvaid torumeetreid, kuid eks seda mäletavad paljud inimesed isegi paremini kui mina.

Paljude kultuuri ja sotsiaalse suunaga projektide eestvedamise ja toetamise kõrval panustas Aare neisse ka ise läbi laulmise nn Jõgevamaa vallavanemate ansamblis. Tema oli kindlasti see mees, tänu kellele on Tabiveres jätkuvalt toimetav Lions Klubi, mille president oli ta mitmel aastal.

Aaret mäletatakse ikka mehena, kes oli justkui alati tööl. Kui ta parasjagu ei olnud vallavanem, siis oli ta vahel ka näiteks jõuluvana. Oma viiest tütrest noorimale oli ta kunagi selgitanud punast kuube riidekapis sedamoodi, et ta tegelikult ongi jõuluvana, aga kuna jõulud on vaid kord aastas, siis ülejäänud ajal peab ta vallavanema ametit.

Pikk jutt on teadagi milline ja seetõttu tahtsingi lihtsalt pisut meenutada üht toredat ja sõbralikku meest, kelle panus Tabivere kandi arengusse oli kindlasti suurem kui me talle tema eluajal ütlesime. Ega ta võib-olla kiitust oodanudki.

Loodan siiralt, et ta on leidnud rahu seal, kus ta täna on ja selle lühikese meenutuse mõte ongi, et märkaksime inimesi enda kõrval ning ei unustaks neid muhedaid ja tegusaid, keda täna enam meiega pole.

Äksi ja Kursi koguduste teated:

EELK Äksi Andrease koguduse jumalateenistus igal pühapäeval kell 11.00 Äksi pastoraadis. Kuu viimasel pühapäeval perejumalateenistus. Kirikutunnid paar korda kuus Tabivere Hooldekodus.
Info koguduse kodulehel *eelk.ee/aksi*
Õpetaja Esa Luukkala tel. 5811 3195

EELK Kursi Maarja-Eliisabeti koguduse jumalateenistus igal pühapäeval kell 13.00 Kursi pastoraadis.
Info koguduse kodulehel *eelk.ee/kursi*
Õpetaja Esa Luukkala tel. 5811 3195.

Päikeseratta pere õppiva organisatsiooni radadel

Tekst ja foto: Kõrveküla lasteaia Päikeseratas vanemõpetaja Ülle Luik ja direktor Jana Rosenthal

Infoühiskonnast on kujunemas õppiv ühiskond, mis on suunatud elukestvale õppimisele ja õppivate organisatsioonide kujundamisele. Ka Päikeseratta pere liigub sihikindlalt õppiva organisatsiooni radadel. Oleme aktiivselt otsinud võimalusi ja vahendeid, et olla pädevamad õpetajad ja lapse arengu toetajad. Juba traditsiooniks saanud ühise õppimise päevale ehk arenduspäevale on olulist tuge saadud nii kohalikult omavalitsuselt kui Euroopa Liidu programmidest.

Programm „Õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu toetamine; pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“ on koostatud Eesti elukestva õppe strateegia 2020 rakendamiseks. Nimetatud programmi raames oleme 2018. aastal kirjutanud kaks projekti ning neile ka rahastuse saanud.

I projekt (15.01–31.03.2018) kandis pealkirja „Parim minevikust, oluline olevikust, sihiga tulevikku“. Projekti toetati, et saaksime korraldada alushariduse parimate praktikate jagamise õpiürituse.

Projekti käigus toimus 23.03 lasteaia töötajate arenduspäev Kivi Puhkemajas. Päev oli sisukalt töine. Erinevaid analüüsi- ja grupitöömeetodeid kasutades valmis arengukava 2016–2018 SWOT analüüs ning leiti lasteaia arenguvajadused. Lisades erinevate huvigruppide rahuloluküsitluste tulemuste ning lasteaia tegevusnäitajate keskmiste leidmisele valmis Kõrveküla lasteaia Päikeseratas sisehindamisaruanne. Sisehindamise analüüsi tulemustest lähtuvalt valmib uus arengukava perioodiks 2019–2021.

Kogu personal sai tutvuda elukestva õppe strateegiaga. Arutelude käigus saadi huvitavaid mõtteid, kuidas muutunud õpikäsitlusele loovalt läheneda, õpikeskkonda rikastada ning kohelda lapsi koostööpartneritena.

Arengupäeva tegevused andsid võimalusi nii osalejate analüüsioskuse parandamiseks, tagasisidestamiseks kui iga organisatsiooni liikme enesekindluse, loovuse ja pädevuste toetamiseks.

II projekt (15.08–30.09.2018) kandis pealkirja „Praktiline vaimsus läbi Vaikuseminutite“.

Projekti kirjutamise tingis asjaolu, et tõdeme üha sagedamini – igapäevane õppe-kasvatustegevus on muutunud keerulisemaks eelkõige laste lühiajalise keskendumisvõime tõttu. Välistest stiimulitest kirev igapäevaelu on võtnud lastelt ja täiskasvanutelt oskuse olla oma tähelepanu ja emotsioonide juht. Meie lasteaia eripära (looduskasvatust) arvestades viibime palju looduses, kus keskendumine on võtmetegur. Selle puudumine loob pinget nii lastes kui õpetajates.

Valisime projektiks Vaikuseminutite baaskoolituse, sest see sisaldas õpitavaid oskusi, mis aitavad:

- häälestada lapsi õppetööle või uuele tegevusele;
- rahustada ärevaid lapsi, kui nad on murelikud või endast väljas;
- arendada keskendumisvõimet, tähelepanelikkust õppetöös;
- toetada hoolivat suhtekeskkonda ja empaatiavõime arengut;
- hoolitseda enda meelerahu ja parema enesetunde eest.

(Allikas: vaikuseminutid.ee)

Vaikuseminutite koolitus oli mitmeosaline ja koosnes erinevatest etappidest. Iga rühmameeskond läbis kaks erineval ajal toimunud koolituspäeva, mille käigus omandati tähelepanu- ja meelerahutehnikaid laste ja täiskasvanute keskendumisvõime teadlikuks juhtimiseks. Kahe koolituspäeva vahele jäi periood, kus õpetajad said omandatud metoodilisi võtteid praktiseerida, tähelepanekuid teha, tegevuste mõju analüüsida. Teisel koolituspäeval oli võimalus jagada saadud kogemusi nii koolitaja kui osalenutega, üksteise kogemustest õppida. Praktiseerimise tulemusena loodame laste heaolu parandada ning julgustada neid avatumalt õppe-kasvatusprotsessis osalema. Koolitus andis täiskasvanuile esmased oskused juhtida ennast vaimset ja füüsilist tervist hoidval viisil; teadmised sellest, kuidas hoida distantsi mõtete ja emotsioonidega ning sellest, kuidas luua avatud, õppimist toetavaid suhteid õpi-ja kasvukeskkonnas.

Koos õppimine on üks meie traditsioonidest ja näeme võimalust, et ühine õppimine võib saada osaks meie lasteaia organisatsioonikultuurist. Ühised koolitused annavad võimaluse hiljem kogemusi jagada, üksteiselt õppida, diskuteerida, süvendavad kuuluvustunnet, emotsionaalset kaasatust ja panustavad organisatsiooni tegevusse. Praktika näitab, et ühine õppimine on meie organisatsioonis kõige tulemuslikum, seega loodame sellele meie lasteaias pikka iga.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Jõgeva ja Tartumaa Osaluskohvik

Tekst ja foto: Katrin Sisask

Väike osa Jõgeva ja Tartumaa Osaluskohvikul osalenud noortest

Eesti Noorteühenduste Liit korraldab iga aasta novembris koos maakondlike noortekogude ja linna ning valla noortevolikogudega Osaluskohvikuid. Üritusel on võimalik väga erineva tausta ja kogemusega noortel panna paberile murekohti, otsida lahendusi ning seada tulevikusihte.

Arutleda saab paljude erinevate teemade, nii üle-Eestiliste valukohtade kui kohalike murede üle. Selleks, et hea idee saaks ka teostatud või õigetele inimestele edastatud on osaluskohvikud seotud Eesti Noorteühenduste Liidu ja noortekogude-noortevolikogude meeskondadega.

Sel aastal korraldati Osaluskohvikuid juba 8. korda ja seekord olid need osa Erasmus+ projektist „Noored Otsustajad“, millega soovitakse pakkuda 16–19-aastastele noortele kogu Eestis kaasavat ning harivat kogemust seoses 2019. aasta Riigikogu ning Euroopa Parlamendi valimistega.

Jõgeva ja Tartumaa Osaluskohvik korraldati Tabivere Rahvamajas 1. novembril. Kohale tuli kokku 104 noort vanuses 11–18 kõigist maakonna piirkondadest.

Arutati kolmel riiklikul ja kolmel kohalikul teemal: „Vastuolud äratavad meid üles“; „Tsivilisatsiooni ei ole võimalik rajada hirmule, vihkamisele ja julmusele“; „Isegi kõige tagasihoidlikum inimene mõjutab mingil määral ühiskonda“; „Rahvusvahelised projektid – kas õnn või õnnetus“; „Milline kodanik olen mina?“; „Minu elu pärast haldusreformi – kas elu on läinud paremaks või halvemaks?“

Noortel aitasid teemasid arutada ja üles võtta lauajuhid Mariliis Maremäe Tartu Noorsootöö Keskusest, Ülle Kass Tartu valla noortevolikogust, Marianne Luik Tabivere Noortekeskusest, Karmen Kukk Laeva Noortekeskusest, Anneli Rääbis Aparaadi Noortekeskusest ja Andrus Punt Tartu linnavolikogust.

Kuna üritus toimub kord aastas, on väga oluline, et osaleda saaksid kõik koolid ja noorte esindajad.

Kus me oleme 17 aasta pärast?

Noortel on tulevikus tähtis roll, sest mööda ei saa faktist, et tänased noored on juba aastal 2035 Eestis võtmetähtsusega kohtadel: ettevõtte juhid, ametnikud, ministrid, spetsialistid, õppejõud. Täna omandavad nad haridust, teevad esimesi samme tööturul, homme aga kujundavad meie Eestit.

Riigikantselei on alustanud Eesti 2035 strateegia loomist. Algatus on avalöök Eesti järgmise pikaajalise riikliku reformikava ning Euroopa Liidu 2020. aasta-järgsete vahendite strateegilisele planeerimisele. Erinevaid sihtrühmi ja organisatsioone kaasates peaks järgmise aasta lõpuks valmima visioon, milline Eesti võiks olla aastal 2035.

Tuleviku peale mõeldes leiame ennast tihti unistamas. Üldiselt arvatakse, et Eesti võiks olla paremate võimalustega elukoht. Koht, kus tahame elada, pere luua, karjääri ning teadusavastusi teha. Üks sihtgrupp, kes juba kujundab oma visiooni Eestist aastal 2035 on noored. Nende esmased põhiteesid said väljendatud septembris toimunud Noortefoorumil.

18. septembril kogunes üle 100 noore ja eksperdi, ametniku ning otsustaja. Nende ülesanne oli kaardistada kaheksa teema hetkeolukord ning panna paika, kuhu võiks Eesti jõuda, võttes arvesse Euroopa noorte eesmärke. Mõned nopped foorumist on näiteks noortevaldkonna arengukavaga jätkamise vajadus, üle-Euroopaline taarakogumissüsteem, töövormide uuenemine ja vaimse tervise senisest suurem väärtustamine. Noored leidsid lisaks, et kohalikel omavalitsustel peab olema süsteemne lähenemine kogukonna omaalgatuslike projektide toetamiseks, näiteks annetuspõhiste süsteemide alusel. Sellega näevad noored võimalust tugevdada kogukonnatunnet, kodanikuaktiivsust, aga ka üleüldiselt piirkonna arengut.

Kas 2035 tundub liiga kaugel? Liigume siis sammhaaval. Riigikogu valimiste eelne periood on vähemalt teoorias kõigile kodanikele aeg arutlemiseks, millist Eestit soovime nelja aasta pärast.

Novembri algul toimus üle Eesti kokku üheksa Osaluskohvikut, kus noored koos riigi ja KOV tasandi otsustajatega panid paberile murekohti, otsisid lahendusi, seadsid tulevikusihte; kujutlesid, kuhu võiks jõuda kohalik elu aastal 2023 (ning miks mitte ka 2035) ja milline oleks igaühe panus selle saavutamisse. Küsimustele vastuseid otsides ei saa me pelgalt istuda ja kõrvalt vaadates protsessi jälgida. Arutelude kokkukutsumine, neis aktiivselt osalemine ning tulemuste levitamine on vähim, mida teha saame.

Eleri Pilliroog
avaliku poliitika spetsialist

Rebaste ristimine Lähte Ühisgümnaasiumis

Liisa Ehamaa Lähte Ühisgümnaasium 10. ms

19.–20. septembril toimus Lähte Ühisgümnaasiumis traditsiooniline rebaste ristimine, kus uued kümnendikud pidid abiturientide ehk jumalate käsklusi täitma, et saada täieõiguslikeks gümnasistideks. Seekordne teema oli retrosport.

Päev algas traditsioonilise rivistusega koolimaja ees, millele järgnes hommikuvõimlemine ja vande andmine. Loomulikult hoolitsesid abituriendid rebaste suuhügieeni ja täis kõhu eest ning tõid kaasa hambapasta ja imelise hommikupudru, mille sisu oli ka mitmetele nende seast teadmata.

Kui kõht täis ja tuju hea, oli aeg hääl puhtaks köhida ja laulma hakata. Abituriendid andsid rebastele ülesande teha neist kolmesalmiline laul, mis oleks loomulikult äärmiselt ülistav. 10.ms klass tegi oma versiooni laulust „Karulaane jenka“ ning 10.ts üllatas uue variandiga laulust „Ameno“. Tundus, et rebased said ülesandega hästi hakkama, kuna jumalate näost oli näha rõõmu ja rahulolu. Laulud meeldisid neile niivõrd, et viisijupp tuli üles võtta lausa mitu korda päevas.

Loomulikult ei puudunud ka sellel aastal „pommirünnakud“ ja prääksukükid. Nii kui oli kuulda sõna „pommirünnak“, pidid kõik rebased end pikali viskama, käed kuklale panema ning ootama, millal jumalad lubavad neil uuesti püsti tõusta. Söögivahetundi alustati söögipalvega ning rebased olid kohustatud koristama peale oma laua ka jumalate sööginõud. Peale kõige muu oli rebastele keelatud käia kooli peatrepil, puhvetis ja A-korpuse tualettides. Nad pidid käima ringiga ning hoolsasti jälgima jumalate märke, mille järgi orienteeruda. Kui aga juhtus, et mõni rebane otsustas pisut reegleid rikkuda ja teerajalt kõrvale kalduda, võis ta üsna kindel olla, et järgneb karistus, sest jumalate silmad olid kõikjal ning jälgisid alamaid äärmiselt tähelepanelikult.

Kahe päeva jooksul said rebased nautida erinevaid ülesandeid ja väljakutseid. Näiteks olid jumalad alamatele välja mõelnud ühe korraliku peadpööritava mängu. Rebased jagati kahte võistkonda, kes pidid ükshaaval jooksma pulgani, mille juures üks abiturientidest juba ootas. Rebased asetasid pea pulgale ning keerutasid kümme ringi ümber enda ning jooksid seejärel tagasi võistkonnani. Mänguga sai palju nalja, sest enamikul rebastest käis pea ringi nii hoogsalt, et sirget joont polnud võimalik järgida ja rohkem veedeti aega pikali kui kahel jalal. Lisaks sellele said rebased osaleda tantsuvõistlusel, kus pandi mängu kõik oskused ja nipid, et vastane tantsuringist kiiremini välja ajada. Loomulikult ei jäänud hommikupuder päeva ainsaks söögiks. Jällegi jagati rebased kahte võistkonda ning algas uus mäng – kes saab esimesena tühjaks liitrise ämbri, mille sees on hapukapsas. Mäng oli huvitav, kuna ämbrite kallale mindi ilmselge taktikaga.

Rebaste ristimine sai suurejoonelise lõpu takistusrajal, mis läbiti viimase päeva õhtupoolikul. Takistusrada algas rivistusega, kus kontrolliti, kas rebastel olid ujumisprillid kaasas. Rada tuli läbida pimesi ning vatti täis ujumisprillid olid väga olulised, kuna rebaseid enam ei säästetud. Enne rajale minekut keerutati rebaseid hoogsalt, et ajada neid rohkem segadusse ja neile löödi pähe toores muna. Rebased olid valmis ning võistlus võis alata! Kohe tuli hakata roomama niidetud muru ja liiva sees, kust tuli otsida asju, mida seal muidugi polnud. Tuli kallistada puid, mis olid kaetud ketšupiga ning hiljem kallistasid alamad ka üksteist. Muidugi said rebased taas nautida jumalate tehtud õhtusööki – seekord oli menüüs küpsis koos sproti ja vahukoorega ning joogiks isetehtud köögiviljamahl. Ülesannete kavast ei puudunud prääksukükid, mida tehti tavalisest kordades rohkem. Takistusraja lõpus olid rebased õnnelikud. Ujumisprille eemaldades ja üksteist mudastena nähes kasvas nende õnn kahekordseks.

Sellega oli rebaste ristimine lõppenud. Järgmisel päeval kutsusid 12. klassid värsked gümnasistid veel kord ühisele kokkusaamisele ning andsid mõlemale klassile kringli tubli osavõtu ja hea vastupidavuse eest.

Foto: Auli-Triin Saks, 11.ms

Foto: Auli-Triin Saks, 11.ms

Vahur Proovel Tartumaa maadlushing

Raske haigus viis meie hulgast 72-aastaselt endise maadleja ja hilisema väga teeneka ja hinnatud noormaadlejate treeneri Vahur Prooveli (23.02.1946–20.10.2018).

Endine maadleja, NSVL meistersportlane, NSVL noorte TJR medaliomanik Vahur Proovel oli vaieldamatult Tartumaa maadluse hing. Pärast EPA lõpetamist 1977 suunati ta Sootaga sovhoosi töökoja juhatajaks. 1980. aastast alates asus Vahur tööle Lähte Keskkooli töö- ja autoõpetuse õpetaja ametikohale. Samal ajal alustas ta Lähtel maadlustrennidega, panustades kogu hinge ja kire just Eesti noorte maadlusesse. Tema käe alt on sirgunud paljud Eesti ja maailma parimad noormaadlejad. Tema tuntumad õpilased on poeg Toomas Proovel, Keit Muuga, Mait Kuusik, Kalle Kaasik, Jan Olesk, Rainer Änilane, Kevin Mihhailov, Kalmer Kukk, Marek Rohejärv, kaksikud Madis ja Jaan Armi ning paljud teised endised ja tänased Lähte poisid.

Vahur oli Tartu vallas tuntud ja armastatud inimene. Teda teadsid ja tundsid kõik. Lisaks maadlusele oli ta väga aktiivne nii kohalikus koolielus kui valla arengus, kuuludes ka Tartu vallavolikokku. Tema eestvedamisel ehitati Lähte kooli juurde maadlusmaja.

2006. aastal valiti Vahur Tartumaa aasta õpetajaks, 2017. aastal Tartumaa parimaks treeneriks. 27 aastat oli ta Lähte jõuluturniiri eestvedaja. Sel aastal toimuv 28. jõuluturniir peetakse Vahur Prooveli mälestuseks. Vahuri viimane puhkepaik on Äksi kalmistul.

Tartu vald ja Tartu valla kuukiri avaldavad kaastunnet Vahuri lähedastele ja õpilastele.

FOTO: Tiina Shein

Meenutusi

Rein Lellep, Tartu valla Spordikooli direktor: Vahur Proovel oli mees, kes ajas oma asja. Kuna ta oli noorpõlves ise maadlusega tegelenud, jäi see kirg külge terveks eluks. Tihedam koostöö Vahuriga algas, kui avasime 2005. aastal Tartu vallas spordikooli. Vahur Proovel oli kogu selle aja spordikooli treener. Kui lasen silme eest läbi kõik need aastad, meenuvad eriti maadlejate sõidud Soome vabariiki Jyväskylä ja Turu linna. Sinna pääsesid Vahuri parimad ja tublimad õpilased. Spordikooli traditsioonilistesse suvelaagritesse kutsusime osalema maadlejaid ka teistest klubidest. Tema elutööks võib nimetada Lähte rahvusvahelise jõuluturniiri korraldamist, mis sai alguse 1991. aastal. Kogu tema pere ja sugulased aitasid üritust korraldada. Tänavu toimub turniir Lähtel 15. detsembril juba 28. korda, kuid Vahurit pole enam siin. Viimastel võistlustel Turus, kuhu me maadluspoistega sõitsime, tundus Vahur veidi väsinud. Tavaliselt jalutasime esimesel õhtul Vahuri ja teiste treeneritega Turu linna peal. Sellel aastal jäi see ära. Ilm oli vihmane ja eriti järgmine päev näitas, et turniirile sõit nõudis Vahurilt ilmselt väga suurt tahtejõudu ning pingutust. Võistlustelt tagasi sõites tundus, et Vahur oli rahul, et reis ikka toimuma sai.

Üllar Loks, Lähte Ühisgümnaasiumi direktor: Oktoobris lahkus pikaajaline Lähte kooli õpetaja ja maadlustreener Vahur Proovel. Ta oli mees, kellel olid väga selged põhimõtted, mille järgi ta elas ja tegutses. Kõigepealt oli ta maadlustreener ja kõik teised tegevused pidid arvestama trenniaegadega. Vahur armastas maadlust ja oma maadlejaid. Ta oli neile isa eest, juhendas neid mati äärel ja ka elus. Ta oli alati rahulik, sõbralik ja kindlameelne.

Lähte kooli töö- ja tehnoloogiaõpetajana oli ta paljudele poistele tulevase elukutse mõistes eeskujuks. Kuna tal endal olid meistri kuldsed käed, suutis ta paljudes poistes samasugused oskused leida. Autoõpetuse õpetajana kasvatas ta mitu põlvkonda autojuhte. Ta oli rahulik ja toetas neid, kes tundsid hirmu autosõidu ja liikluse ees. Samas suutis Vahur taltsutada ka neid, kes olid uljad ja julged.

Inimesena oli Vahur väga sõbralik ja abivalmis, andis nõu ja viskas nalja. Kui oli abi vaja, ütles ta alati, et vaatame, mis teha annab.

Täna on meiega vaid meenutused Vahurist; oleme kurvad koos tema lähedaste ja pereliikmetega ning tunneme neile kaasa. Tema töid peavad jätkama teised tegijad. Lähte traditsiooniline maadlusturniir võiks edaspidi kanda Vahur Prooveli nime.

Aivar Soop, endine Tartu valla vallavanem: Vahur oli hinnatud klassijuhataja, töö- ja autoõpetuse õpetaja. Ta oli väga pikaaegne Tartu valla elanik. Kui Paul Kuldkepp 1970. aastatel maadluse meie valda tõi, siis tema tööd jätkas kogu südamega Vahur Proovel. Ta alustas tänaseks väga pikaajalise ja traditsioonilise jõuluturniiri korraldamist Lähtel 1991. aastal, meelitades osalejaid nii Lätist kui Soomest. Tema vaieldamatu fenomen oli, et ta leidis igal aastal need lapsed, kes tahtsid maadlemisega tegeleda. Kui mainida maadlustreener Proovelit, tekib kohe küsimus, keda silmas peetakse, sest treenerid on ka tema vend Jakob ja poeg Toomas Proovel, kes käis alati isa jälgedes. Vahur Proovel kuulus 1993. aastast ka Tartu vallavolikokku ja sotsiaalkomisjoni. Kokku kolmes volikogu koosseisus. Ta oli aktiivne ja tasakaalukas, alati rõõmsameelne inimene. Kõige tähtsamaks pidas ta sporti, maadlust ja oma peret. Õpilastele oli ta kindlasti vaieldamatu autoriteet ning alati õiglane.

TEENUSED

Sise- ja välis **elektritööd ja projekteerimine** 5205016

Korstnapühkija Tase 4 (eramajad, kortermajad, asutused) Olemas 8m katuseredel ja kaasaegsed töövahendid. tel. 56628835

OST

OÜ ESTEST PR ostab **metsa- ja põllumaad.** Tel 50 45 215, 51 45 215; info@est-land.ee

MÜÜK

Müüa **4 kasutatud naastrehvi** 195/65 R 15 plekkvelgedel. Sobivad Audile ja VW-le, hind 80 eurot. Tel 55545195

Ma tahan su nime kuulutada oma vendadele, keset kogudust ma tahan kiita sind! Ps 22:23

Eesti Piibliselts ja EELK Maarja-Magdaleena Kogudus kutsuvad hõimurahvaste fotonäituse avamisele ja konverentsile

Hõimurahvaste Aeg

laupäeval, 24. novembril 2018 kell 12:00 Maarja-Magdaleena pastoraadis.

Ettekanded: Mart Rannut, Jaan Bärenson, Anna Mišina

Osavõtt tasuta

Palume võimalusel osalemisest teatada Telefonil 55568782
e-posti aadressil info@maarjamagdaleena.ee

SEENIORMEESTEKLUBI ÜRITUSED novembri- ja detsembrikuul 2018

- Kodukotus töötab **E; T; K; N 10-15.30; R 10-14**
- **28. novembril** kell 12 kohvikus mälumäng Kodukotuse rahvale. Korraldab Tarmo Kerstna, tel.: 55542118
- **28. novembril** kell 13 jututuba. Korraldab Aavo Vinogradov tel.: 53403363
- **BOWLING** 28. ja 27. nov. kell 16 Võru 55F.
- **12. detsembril** jututuba korraldab Aavo Vinogradov tel.: 53403363
- **19. detsembril** kell 14 meesteklubi **üldkogu**: teated, aasta kokkuvõtted, autasustamised,ettekanded. Kell 16 **jõulupidu** koos laulukooriga „ LINDA“ ja detsembri sünnipäevade tähistamine: HUGO TOOMIK 85; AAVO-REIN RUUT 81; VELLO KADE 81; JOHAN LÕHMUS 74; HEIKKI OTS 66; ANATOLI VASSILJEV 64; URMAS SINIJÄRV 64

Lähte Ühisgümnaasiumi vilistlaste pallimängude võistlus

laupäeval 16. veebruaril Lähte spordihallis

10.30 kogunemine ja registreerimine
11.00 avamine
11.15 võistluste algus
võrkpall I väljak
saalihoki II väljak (2 meest + 2 naist)
korvpall III väljak (mehed)
15.00 saun ja audasustamine

Pidu jätkub fuajees õhtutundideni – palume õhtuseks ürituseks igal ühel kaasa võtta snäkk ühisele laule. Kes sportimisest lõbu ei tunne, liitub meiega saunas! Täpsem info: e-mail kaisakarjane@gmail.com või tel. 5567 2032

Kohvik “Tabbifer” Tabivere rahvamajas (Tuuliku 10) ootab külla oktoobrist maini: E - N 12.00- 15.00; R 12.00 - 20.00; L - P suletud. Teistel aegadel vastavalt broneerimisele. Info tel. 5242099, 56068226 Etteteatamisega võimalik saunas käia N 12.00 - 16.00 ja R 12.00 -20.00, info tel. 56068226
Tabbifer ruumides on võimalik pidada erinevaid üritusi, pakume toite ka väljaspoole kohvikut. Valmistame kringleid, saiakesi, torte vastavalt tellimusele.

Tabivere Rahvaspordiklubi noorte treeningud alates 01.09.2018

Esmaspäev			
14.00-15.00	**Kergejõustik (poisid)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
15.00-16.00	**Kergejõustik (tütarlapsed)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
16.00-17.00	**Jalgpall (tütarlapsed)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
Teisipäev			
14.15-15.15	**Jalgpall (poisid nooremad)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
16.00-17.00	**Jalgpall (poisid vanemad)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
16.15-17.45	**Maadlus (P +T)**	K. Kütt	Tabivere maadlussaal
Kolmapäev			
14.00-15.00	**Kergejõustik (poisid)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
15.00-16.00	**Kergejõustik (tütarlapsed)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
16.00-17.00	**Jalgpall (poisid vanemad)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
Neljapäev			
14.00-15.00	**Kergejõustik (poisid)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
15.00-16.00	**Kergejõustik (tütarlapsed)**	T. Rosenberg	Tabivere staadion, võimla
16.00-17.00	**Jalgpall (poisid nooremad)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
15.15-16.45	**Maadlus (P +T)**	K. Kütt	Tabivere maadlussaal
15.30-16.30	**Liikumisharrastus**	A.Vahtra	Maarja-Magdaleena
Reede			
12.40-13.40	**Liikumisharrastus**	A.Vahtra	Maarja-Magdaleena
14.15-15.15	**Jalgpall (poisid vanemad)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla
15.15-16.15	**Jalgpall (tütarlapsed)**	E. Kesa	Tabivere staadion, võimla

Jalgrattaspordi treeningud toimuvad erinevates kohtades ja kellaaegadel. Treeneriks on Kaido Kriit (täpsem info treeningute kohta telefonil 51980977)

Reedel, 23. novembril 2018
kell 19:00

Maarja-Magdaleena rahvamajas

MÄLUMÄNG

Mängu juhib Ülo Nõlvak

Osaleda saavad kuni neljaliikmelised võistkonnad

Auhinnad **Üllatused**

Registreeri oma võistkond: magdaleena2000@hot.ee, või helista tel 5205906 - Tiia; 56656735 - Ülo

Tule põnevale mälumängulahingule!

Korraldaja: Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

PosterMyWall.com

PAJUSI TEATER

TARMO KRUUS

EHITAME TORNI!

24. NOVEMBRIL
KELL 18
MAARJA-MAGDALEENA
RAHVAMAJAS

PILET 6 EUROT

LAVASTAJA:
TARMO KRUUS

LAVAL:
LEA KRASS
GUNNAR VASEMÄGI
ELLEN KUSLAP
KÄTLIN VISNAPUU
DIANA TUUL
REIGO VIKS

ETENDUST EI SOOVITATA ALLA 14-AASTASTELE!

Reedel, 30. novembril 2018 kell 20

Lahe Maarja-Magdaleena rahvamajas

KÜLAPIDU

koos Nedsaja Küla Bändiga

DJ Rein Karu — Rahvabänd 2018 võitja!

Pilet 6 eurot
Broneeri laud varakult!

Kohvik Peeker
Info tel 5205906

Reedel, 14. detsembril kell 20.00
Laeva Kultuurimajas

Tantsuõhtu

Ansambel Village Voice

Sissepääs 7€

Avatud baar

Laudade broneerimine ja piletite väljaost kuni 12.12.2018
Lisainfo kultuur@laeva.ee või 53482100

EESTI

KARIKASARI

KÕIK LIIKUMA !

JOOKSU ETAPP

25.11.2018
Kassema külas

Kogunemine kell 13 Kassema külaplatsile

Võistlused täiskasvanutele, noortele, lastele

Kogupereüritus!

Sooja jooki pakub kohvik Peeker

Info tel 5138126 Jaanika

Korraldajad Maarja-Magdaleena Maarahva Selts
Mittetulundusühing Kärrandi Koda

PosterMyWall.com

SÕIDUKS PEOLE JA TAGASI ON VÕIMALIK KASUTADA VALLA POOLT ORGANISEERITUD TRANSPORTI.

PALUME EELNEVALT REGISTREERUDA (KA NEIL, KES EI SOOVI TRANSPORTI) JA TEATADA OMA NIMI JA SOOVITAV PEATUS VALLAVALITSUSE TELEFONIL 51967738 (Anne-Mai Ott) või 53076020 (Jaana Puur) HILJEMALT 4. DETSEMBRIKS.

8. detsembril 2018
kell 15.00
toimub
Kõrveküla Põhikoolis

MEMME-TAADI AASTALÕPU PIDU

AJAKAVA:

14:00 Pidulik lõuna
15:00 Vallavanema jõulutervitus
15:15 Annab piduliku kontserti ansambel Noorkuu
Esinevad Tartu valla isetegevuslased
Tantsuks ja meeleoluks mängib Jakko Maltis Big Band
Peo lõpp 21:00

Avatud kohvik
Külla tuleb jõuluvana!

ADVENDIAJA

ALGUSE TÄHISTAMINE JA ADVENDIKÜÜNLA SÜÜTAMINE

2. detsembril

14:00 Laeva külas
14:00 Lähte Sootaga Maanaiste Seltsi maja juures
15:30 Jääaja Keskuse juures
15.30 Maarja Magdaleena Rahvamaja juures
16:30 Vedu raamatukogu juures
16.30 Tabivere Rahvamaja juures
17:15 Väägvere külaplatsil
18:00 Kõrveküla vallamaja juures

Advenditule koju viimiseks võta kaasa oma pere küünal.
Tule koos sõprade ja perega

Olete oodatud!

---

18. detsembril
kell 14

Maarja-Magdaleena rahvamajas

Koduste laste jõulupidu

Külla tuleb Jõuluvana

Laupäeval, 8.detsembril 2018
Maarja-Magdaleena rahvamajas

JÕULUMÜÜK

Müügil erinevat käsitöö- ja tööstuskaupa, jõuluehteid, kosmeetikat, kudumeid, mett, toidukaupa ja muud jõuluks vajalikku.

Kell 12 Kontsert "Jõuluootus"
Esineb Kadri Savva-Tatrik

Jõululoterii Avatud kodukohvik

Soovist kauplema tulla teata tel 520 5906

7. oktoobri õhtu rõõmustas virmaliste vaatlejate kogukonda üle Eesti. Põhjataevasse kerkis kirev värvidemäng, mis tipphetkel ulatus isegi pea kohale.
Foto autor Tanel Kindsigo on 40-aastane, Tartu vallas elanud pea 3 aastat, pärit aga hoopiski Saaremaalt. Fotograafiaga tõsisemalt on ta tegelenud viimased 6 aastat. Lemmikud on öö- ja maastikuvõtted. Tartu valla loodus pakub pildistamiseks suurepäraseid vaateid ja unustamatuid hetki, tuleb ainult õigel ajal õiges kohas olla ja pilt ära teha.

13. oktoobril tähistas naiskoor Tuule oma 5. sünnipäeva juubelikontserdiga. Kontserdil lõi kaasa ka Haaslava meeskoor, kes on juba 95 aastat koos laulnud. Meeskoori esindaja viskas nalja, et 3 kooritäit nende koori mehi hoolitsevad ülal selle eest, et naiste juubelipeol kaunis ilm oleks. Paistab, et nad said hästi hakkama – päikeseline päev lõppes ilusa kontserdi ja väärilise loojanguga. Mõned naiskoorile toodud „eakohased“ kingitused otsustati laste vahel ära jagada ja Mari ruttas kohe õue oma mullitajat proovima.
Foto autor Jüri Muhhin on Kõrvekülas elanud 10 aastat ja see on koht kus ta on otsustanud juured alla ajada ja oma lapsi kasvatada. Fotograafiahuvi algaski laste jäädvustamisest ja tänaseni on nad kaamera ees kõige sagedasemad pildistamisobjektid.

Aksel ja Marko!

Tarkust nii palju, et puudu ei tuleks!
Jõudu nii palju, et vastu Te peaks!
Õnne nii palju, et õnnelik oleks!

Õnnitleme!

MTÜ Juula Küla Heaks.

Madli Kaasik!

Väikest jälgedest algavad teed,
allikast algavad jõgede veed.
Nii Sinagi hällist alustasid reisu,
nüüd aeg Sind tõstnud
soliidsesse seisu!

Palju,palju õnne!

Salme, Renate, Reet, Evi.

Rein, Eve, Ilme, Sirje!

Rõõmulinnule pesa tee hinges,
musta tuska siis tundma ei pea;
aja ringeldes plusspoolses pinges
uusi sihte endale sea.

Palju, palju õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Juubilarid ja valda sündinud lapsed

Jaanuarist 2019. hakatakse sellel lehel avaldama juubilaride ja valda sündinud laste nimesid. Kes ei soovi, et tema infot avaldatakse palun võtta ühendust toimetusega.
Kuna leht ilmub kuu lõpus, peaks teada andma järgmisel kuul olevast juubelist selle kuu alguseks. Ehk jaanuari juubelist on vaja teavitada hiljemalt 1. detsember.

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

NOVEMBER - DETSEMBER 2018

23. nov. kell 19.00	**MÄLUMÄNG** Maarja-Magdaleena rahvamajas.
24. nov. kell 18.00	**TEATRIETENDUS "EHITAME TORNI"** M.-Magdaleena rahvamajas. Pilet 6 €
25. nov. kell 13.00	**E-100 JOOKSUETAPP** Kassema külas.
30. nov. kell 20.00	**KÜLAPIDU "NEDSAJA KÜLA BÄNDIGA"** Maarja-Magdaleena rahvamajas. Pilet 6 €
2. dets. kell 14.00-18.00	**I ADVENDI TÄHISTAMINE** Tartu valla erinevates piirkondades: 14.00 Laeva, 14.00 Lähte, 15.30 Äksi, 15.30 Maarja-Magdaleena, 16.30 Vedu, 16.30 Tabivere, 17.15 Väägvere, 18.00 Kõrveküla. Advenditule koju viimiseks võta kaasa oma küünal.
8. dets. kell 15.00	**TARTU VALLA MEMME-TAADI PIDU** Kõrveküla Põhikoolis
8. dets. kell 10.00-14.00	**JÕULUMÜÜK** Maarja-Magdaleenas.
14. dets. kell 20.00	**TANTSUÕHTU ANSAMBLIGA VILLAGE VOICE** Laeva Kultuurimajas. Pilet 7€, laudade broneerimine kultuur@laeva.ee
21. dets. kell 12.00-15.00	**SELTSINGU LUMEROOS JÕULUPIDU** Tabivere rahvamajas.
22. dets. kell 10.00-16.00	**JÕULUTURNIIR SAALIJALGPALLIS** Tabivere Põhikoolis.
26. dets. kell 19.00	**JÕULUPIDU** Maarja-Magdaleena rahvamajas.
31. dets. kell 1.00	**AASTALÕPU DISCO** Laeva Kultuurimajas, pilet 5€
31. dets. kell 1.00	**AASTALÕPUPIDU** Maarja-Magdaleena rahvamajas.

